उपक्रमाच्या माध्यमातून शब्दनिष्ठ संहिता आणि शब्दांपलीकडे असणारी रंगभाषा यातील संबंध कशा स्वरुपाचे असतात या विषयी चर्चा होते. यातील काही नाट्यवाचन कार्यशाळेत सर्वश्री कमलाकर नाडकर्णी, रामनाथ चव्हाण, अतुल पेठे, मंगेश पदकी, राजीव नाईक, कुमार अनिल यासारखी मंडळीही उपस्थित होती. हा प्रयत्न अत्यंत क्षीण आहे. पण नवनव्या लेखकाचा शोध घेणे आणि आपला प्रेक्षक जाणीवपूर्वक घडवणे यासाठी हा उपक्रम स्तुत्य आहे, असे मला वाटते. राज्य नाट्यस्पर्धांमध्ये, बक्षिसपात्र ठरणाऱ्या नाटकांचे वाचन ठेऊन हा उपक्रम अधिक व्यापक करता येणे शक्य होईल असे मला वाटते. यातूनच कदाचित प्रयोगनिष्ठ समीक्षाही लिहिली जाईल आणि संहिता व प्रयोग यांचे नीट आकलन असणारा एक प्रेक्षक वर्ग तयार होईल असे मला वाटते.

म.फुले यांना पहिले आधुनिक नाटककार मानावे की मानू नये या मुद्यापासून सुरु झालेली चर्चा नाटक म्हणजे काय ? हे जाणणारा प्रेक्षकवर्ग कसा घडवता येईल आणि तो घडवणे किती आवश्यक आहे इथपर्यंत येऊन पोचली.

माझ्या प्रास्ताविकातला दुसरा मुद्दा म्हणजे रंगभूमीच्या मध्यवर्ती प्रवाहाविरुद्ध आम्ही बंड पुकारले होते, अशा अवस्थेत मध्यवर्ती रंगभूमीने मला देऊ केलेले हे पद स्वीकारतांना मी माझ्या भूमिकेशी द्रोह केला आहे का ? गेल्या दोन महिन्यापासून मी ठिकठिकाणी सत्कार घेतले. पण असा प्रश्न मला कुणी विचारला नाही. याचा अर्थ असा प्रश्न विचारलाच जाऊ शकत नसतो असे मात्र नाही. विविध ठिकाणी झालेल्या सत्कार समारंभापैकी नागपूर येथील माझा सत्कार या संदर्भात अधिक महत्त्वाचा आहे असे मी मानतो. दलित समस्या केन्द्रस्थानी ठेवून सतत प्रयोग करणाऱ्या नाट्यसंस्था नागपूर येथे जास्तीत जास्त आहेत. त्यापैकी अनेक संस्था या सत्कारात सहभागी झाल्या. 'दखल सामाजिक सांस्कृतिक' संघटनेने हा सत्कार घडवून आणण्यात पुढाकार घेतला. आयु-कमल वाघधरे आणि सौ.तक्षशीला वाघधरे हे रंगकर्मी पुढाकारात होते. इ.मा.नारनवरे, ॲड.विजय वाघमारे, वीरेन्द्र गणवीर, लोकनाथ यशवंत, किरण मेश्राम, इसा दास भडके, प्रा.अशोक गोडघाटे, जिंदा भगत, डॉ.रमेश जनबंधू, उमाकांत सोनटक्के असे अनेक कलावंत आपापल्या संस्थेचे प्रतिनिधी म्हणून उपस्थित होते. एवढेच नाही तर सर्वश्री महेश एलकुंचवार, संजय पवार, एकनाथराव साळवे आणि गिरीश गांधी या वेगवेगळ्या प्रवाहातील मान्यवरांची या कार्यक्रमाला उपस्थिती होती. सदर कार्यक्रम नागपूर येथील सांस्कृतिक चळवळींचे आधारस्तंभ आयु.ताराचंद खांडेकर यांच्या अध्यक्षतेखाली झाला. यातील एखाददुसरा अपवाद वगळला तर बव्हंशी सर्व रंगकर्मी फुले-आंबेडकर चळवळीशी बांधील आहेत. या सर्वांनीच मी हे पद स्वीकारले आणि अ.भा.मराठी नाट्य-परिषदेने हे पद मला देऊ केले, याचा आनंदच व्यक्त केला. असे असूनही मी वरील प्रश्न उपस्थित केला आहे. या प्रश्नाची भाषा अरुचकर